

Nr. 6, 22. september 2021

Nyt om Projekt Slagtelams Klimaaftryk

I dette nyhedsbrev

- Invitation til regionale møder med præsentation af resultater fra projektet
- Nyt fra forskning til måder at begrænse udledning af klimagasser i fårebedriften

Invitation til informationsmøder om projekt Slagtelams Klimaaftryk

Projektets styregruppe inviterer i samarbejde med lokale fåreforeninger til 4 regionale møder, som afholdes fra slutningen af oktober og i november. Alle fåreavlere er velkomne til møderne, som starter kl. 19.00.

Vi sender nærmere invitation ud medio oktober via foreninger og landbrugspressen. Så sæt et kryds i kalenderen.

Tid	Region	Sted
27. oktober	Sjælland	Østdansk Landboforening, Center Alle 6, Rønnede
2. november	Jylland nord	Velas, Asmildklostervej 11, Viborg
9. november	Fyn	Fyns Familielandbrug, Rugardsvej 197, Odense NV
17. november	Jylland syd	SAGRO, John Tranums Vej 25, Esbjerg

Formålet med møderne

På møderne fortæller vi om resultaterne af Projektet: Slagtelams Klimaaftryk. Det blev sat i gang i starten af 2020 og i løbet af det år indsamlede 9 forskellige fårebedrifter en række bedriftsdata. Nu er der regnet på tallene og på møderne præsenteres et beregnet tal for udledning af klimagasser fra hver af de 9 bedrifter.

Endvidere belyses hvilke forhold, som giver det største bidrag til bedriftens samlede udledning af klimagasser.

På mødet kan fåreavlere få indtryk af, hvordan man beregner udledningen af klimagas fra fåreholdet, samt danne sig et indtryk af hvilket niveau, udledningen af klimagas på egen bedrift vil være ved at finde en sammenlignelig bedrift blandt de 9 repræsenterede bedrifter i undersøgelsen.

Vi håber mange fåreavlere vil finde mødet interessant – også til at få indtryk af fåreavlens rolle landbrugets klimagas-udledning og drøfte med brancherepræsentanterne om, hvordan vi som fåreavler og branche kan forholde os til den aktuelle debat om landbrugets rolle i forhold til at bidrage til landets samlede reduktion på 70 % inden 2030.

Program

- Kl. 19.00 Velkomst
- Kl. 19.10 Klimadagsordenen og landbrugets klimagas-udfordring – om baggrunden for projektet
v/Team Fårerådgivning
- Kl. 19.25 Præsentation af projektet og dets resultater. Beskrivelse af de 9 bedrifter, forløbet af dataindsamlingen og bedrifternes udledning af klimagasser – beregnet ved LCA-metoden.

v/Kirstine F Jørgensen, konsulent, Team Fårerådgivning og Troels Kristensen, seniorforsker, Institut for Agroøkologi, Jordbrugssystemer og Bæredygtighed, Århus Universitet (AU)Forskningscenter Foulum
- Kl. 20.00 Hvordan kan den enkelte bedrift bruge projektets resultater – hvilke virkemidler har vi som fåreavlere? Det spørgsmål belyses ved at se på de muligheder, som de 9 bedrifter i undersøgelsen har for at nedsætte deres udledning.

V/ Kirstine F Jørgensen og Troels Kristensen
- Kl. 20.30 Kaffe
- Kl. 20.45 Hvordan forholder vi os som fåreavlere til klimadagsordenen. Drøftelse af udfordringer og løsninger på organisatoriske spørgsmål.

Afsluttende debat med repræsentanter fra fårebranchen i Projektets Styregruppe: *Anne Hjelm, Jens Nielsen og Cato Barslund*

Praktiske oplysninger

Det er gratis at deltage. Mødets udgifter betales af projektet, samt af de bidrag, som fårebranchen har givet i tilskud til gennemførelsen af projektet. Vi ønsker af hensyn til forplejningen at få din tilmelding – senest dagen før – til mail: post@teamfaareraadgivning.dk

Nyt fra Forskning til reduktion af klimagasser fra drøvtyggere

Foderadditiver virker på drøvtyggerens metan-udskillelse

Foderadditiverne kan reducere drøvtyggernes metan-udskillelse (CH₄), da de påvirker bl.a. den mikrobielle sammensætning og forgæringsforløbet i vommen, så dyrene bøvser mindre metan. Forskere fra Aarhus Universitet har netop fremlagt de foreløbige resultater af at afprøve tilsætning af fedt, Nitrat (Silvair®) eller stoffet 3-NOP (Bovaer®) i foderrationen til malkekøer. De har undersøgt foderadditiverne enkeltvist og i kombination med hinanden.

De resultater kan give en indikation af fåreavlernes fremtidige muligheder ved brug af foderadditiver til at hæmme fårenes metan-udskillelse.

Det har længe været kendt, at **tildeling af ekstra fedt i rationen** kan reducere metan-udskillelsen. Fedt fermenteres ikke i vommen og virker hæmmende på de bakterier, der nedbryder fibre og danner metan. Der er en grænse for fedtmængden, idet for meget fedt hæmmer foderudnyttelsen (> 50 gram pr kg ts). I forsøget blev metan-udskillelsen, målt som gram pr kg tørstof, dyrene optog, sænket med 11 %, når fedtet blev øget i rationen. Samtidig var køernes tørstofoptagelse ikke påvirket væsentligt, mens mælkeydelse blev øget med 7 %, som følge af en større energikoncentration i foderet.

Tilsætning af nitrat forbruger noget af den brint (H) som ellers vil indgå i dannelsen af metan. Nitrat virker muligvis også hæmmende på de bakterier, som danner metanet. I forsøget havde køerne en 5 % lavere tørstofoptagelse, men mælkeydelsen var upåvirket og de udskilte 18 % mindre metan beregnet pr kg tørstof.

Foderadditivet 3-NOP havde den største effekt på metan-udskillelsen, som blev reduceret med 27 % beregnet i gram pr kg tørstof. Der var imidlertid en negativ effekt på tørstofoptagelsen, som faldt med 12 %, hvilket medførte at mælkeydelse faldt med 8 % af kg EKM. Foderadditiverne nitrat og 3-NOP virkede bedst ved et lavt fedtniveau, og der var ingen fordele ved at kombinere flere.

Der er søgt om godkendelse af stoffet Bovaer® i EU. Brugen af det skal videreudvikles, så på sigt kan anvendelsen af additiver til får på græs måske gives med en bolus.

Kilde: Maigaard et al., 2021; Fodringsdag sept. 2021.

Kløver og urter for lavere klimabelastning

Fra en klimamæssig synsvinkel er det en fordel, at slagtelam når slagtevægten hurtigt, da det giver færre foderdage. Endvidere tæller det positivt i klimaregnskabet, at behovet for N-gødsning til marker med kløver og urter er betydeligt lavere end til marker med rene græsser. Det er derfor en god idé at bruge kløver i græsblandingen og passe godt på den i græsmarken.

Betydningen af det belyser Irske forsøg. Forskere her har sammenlignet tilvæksten hos lam inden fravæning, når fårene afgræssede marker med græsblandinger, der indeholder rajgræs, timotégræs, rød –

og hvidkløver, samt urterne cikorie og lancet-vejbred - med mere traditionelle blandinger med ren rajgræs eller rajgræs-hvidkløver.

Hver græsblanding blev afgræsset af 30 får med tvillingelam med en belægningsgrad på 12, 5 MF/ha med rotationsafgræsning fra udbinding efter læmning i marts og frem til indbinding i november/december. Lammenes vægt blev løbende fulgt indtil lammene nåede en vægt på 45 kg, hvor de blev slagtet. Fårene blev også fulgt med vægt og huldscoreinger.

Forskerne fandt flg.:

- Får, der græssede urteblandingen, havde højere vægt og huldscore ved fravæning og ved forsøgets afslutning
- Lam havde højere dagligt tilvækst på urteblandingen i de første 6 uger sammenlignet græs og græs-hvidkløverblandingerne- enten pga. bedre mælke kvalitet eller mælkemængde hos fårene
- Ved fravæning efter 14 uger var vægten højest for lam på urteblandingen, efterfulgt af lam på græs-hvidkløver. Lam på ren græs havde laveste fravænningsvægt
- Efter fravæning og frem til slagt havde lammene ikke signifikant forskellig daglig tilvækst
- Lam på urteblanding og rajgræs-hvidkløverblanding nåede slagtevægten 13-14 dage før lammene på rene græsarter
- Lammene på urteblandingen havde mindre behov for at blive behandlinger mod græsmarksparasitter

Yderligere undersøgelser i projektet viser desuden, at græsblandinger med urter medfører flere og øget aktivitet af regnormene i jorden, en større biodiversitet blandt insekter og en forbedring af jordstrukturen. Cikorie har i andre undersøgelser vist sig at kunne reducere parasitbyrden hos lam.

Kilde: Grace et al., 2019. Animal, vol. 13:8

Yderligere oplysninger

Du er velkommen til at kontakte os i styregruppen: Jens R. Nielsen, Sønderjysk Fåreavl, mob: 20415526, Anne Hjelm, Brancheforeningen Får og Geder, mob: 51326016, eller Cato Barslund, Gl. Amstrup mob: 24413705.

For yderligere oplysninger om projektet, kontakt Povl Nørgaard, Team Fårerådgivning, mob. 31720145.

Styregruppen og Team Fårerådgivning